

Mihin yrityksiin koronakriisi on osunut pahimmin? Tilanne 9.4.2020

Tiivistelmä

- maalis-huhtikuussa 2020 lomauttaneiden yritysten osuus kaikista yrityksistä on 7.4%. Tammi-helmikuussa vastaava prosentti oli 5.0%.
- maalis-huhtikuussa 2020 irtisanoneiden yritysten osuus kaikista yrityksistä on 5.3%. Tammi-helmikuussa vastaava prosentti oli 5.0%.
- Suuret yritykset ovat lomauttaneet useammin kuin pienet yritykset, mutta toisin kuin pienten yritysten kohdalla, lomauttaneiden yritysten määrä ei ole kasvanut alkuvuodesta.
- Business Finlandin tukipäätökset ovat lisääntyneet voimakkaasti, mutta ovat vielä erittäin alhaisella tasolla. Reilusti alle 1% yrityksistä on saanut tukipäätöksen 9.4. mennessä. Tämä luku ei huomioi sitä, onko yritys hakenut tukea vai ei.
- Lomauttavien yritysten ja irtisanovien yritysten osuudet korreloivat positiivisesti keskenään yli toimialojen.
- Lomauttavien yritysten ja irtisanovien yritysten osuudet eivät korreloi arvioidun kysynnän laskun kanssa.

1. Johdanto

Koronapandemia ja sen vuoksi tehdyt sulkutoimet ovat aikaansaaneet voimakkaan negatiivisen talousshokin vakavien terveysvaikutusten rinnalla. On kuitenkin epäselvää, miten shokki on osunut erilaisiin yrityksiin. Tässä raportissa luodaan tilannekuva siitä, miten erilaiset yritykset ovat

- a. lomauttaneet ja irtisanoneet sekä
- b. saaneet Business Finlandin yritystukipäätöksiä maalishuhtikuussa 2020.

Tarkastelemme näitä yli

- i. toimialojen,
- ii. yrityskokoluokkien ja
- iii. maakuntien.

Lisäksi tarkastelemme sitä, miten lomautukset ja irtisanomiset ja Business Finlandin tukipäätökset korreloivat keskenään toimialatasolla sekä Accountor Groupin raportoimien 1-numerotason toimialakohtaisten kysynnän muutostietojen kanssa.

Tällaisen analyysin tulkinnessa on tärkeää tietää mikä on se yritysjoukko, jota tarkastellaan. Tässä raportissa analyysin kohteena ovat yritykset, joille löytyy 2018 tilinpäätöstiedot ja jotka on kyetty linkittämään vuoden 2020 ALV-tietoihin. Näiden rajoitteiden johdosta tarkastelusta puuttuvat mm. nuoret yritykset (ne, joilla ei tilinpäätöstä 2018). Työntekijät on linkitetty yrityksiin käyttäen vuoden 2017 loppuvuoden tietoja, koska ajantasaisempaa linkitystä ei toistaiseksi ole käytössä.

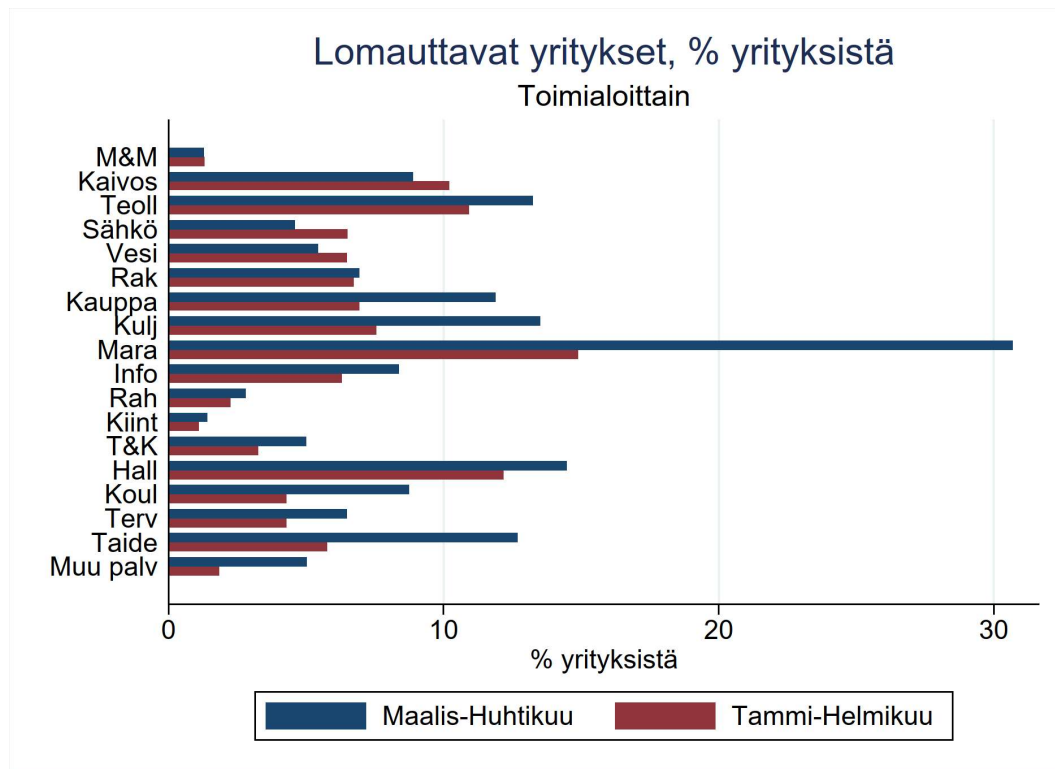
Aineistona on käytetty Tilastokeskuksen aineistoja, ELY-keskusten lomautus- ja irtisanomistietoja, Business Finlandin päätöstietoja ja Accountor Groupin julkaisemia tietoja heidän asiakaskuntansa liikevaihdon muutoksista ja sen jakaumasta (1-numero) toimialatasolla.

Tilannehuone noudattaa julkaisuissaan Tilastokeskuksen periaatteita ja julkaisee tunnuslukuja ja analyysejä vain, jos tarkasteltava yritysjoukko on ainakin 3 yritystä eikä yksikään yritys dominoi ko. joukkoa.

2. Toimialatason tarkastelu

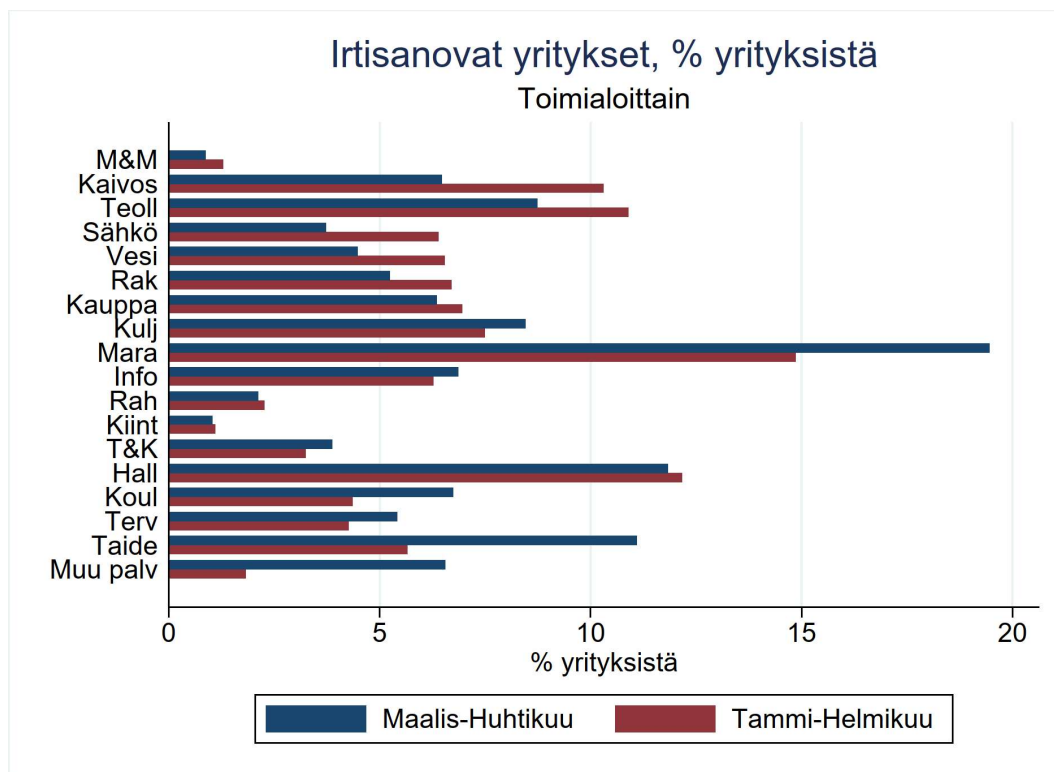
Kuviossa 1 näytetään (1-numero) toimialoittain se osuus yrityksistä, jotka ovat lomauttaneet maalis-huhtikuussa 2020 sekä vertailun vuoksi sama tieto tammi-helmikuulle 2020. Kuviossa 2 näytetään (1-numero) toimialoittain se osuus työntekijöistä, jotka on lomautettu maalishuhtikuussa 2020, jos yritys on lomauttanut, sekä verrokkitieto tammi-helmikuulta. On tärkeää huomata, että toistaiseksi Tilannehuoneella on käytössä tieto kunkin yrityksen työntekijöiden määrästä 2018 lopussa, joten lomautettujen ja irtisanottujen osuudessa on tästä johtuvaa mittavirhettä.

Kuviosta 1 nähdään, että useilla toimialoilla lomauttavien yritysten osuus on noussut voimakkaasti alkuvuodesta; suurin nousu odotetusti Majoitus- ja ravintola-alalla. Vain parilla toimialalla lomauttavien yritysten osuus pieneni alkuvuodesta.

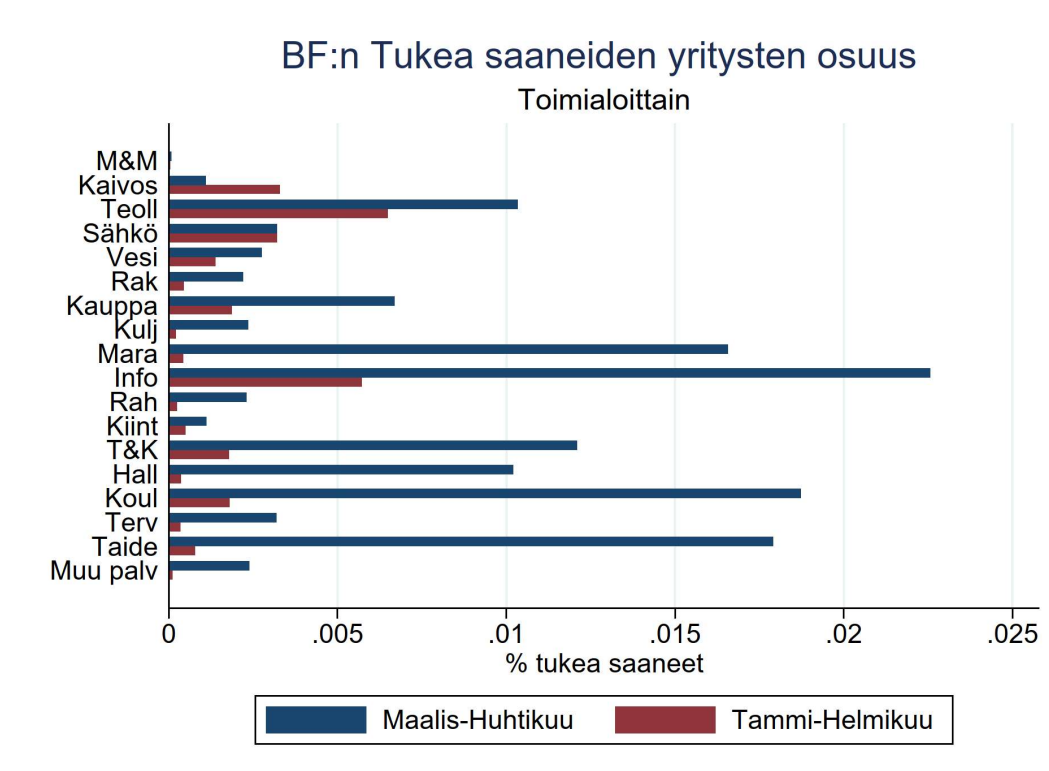
Kuvio 1.

Kuviosta 2 nähdään, että Majoitus- ja ravintola-ala, Muut palvelut, Koulutus ja Taide, viihde ja virkistys ovat ne toimialat, joilla irtisanovien yritysten osuus on noussut voimakkaimmin alkuvuodesta. Myös Terveys- ja sosiaalipalveluissa on havaittavissa nousua. Useilla muilla toimialoilla suurempi osuus yrityksistä irtisanoi alkuvuodesta kuin maaliskuu-huhtikuussa.

Kuvio 2.

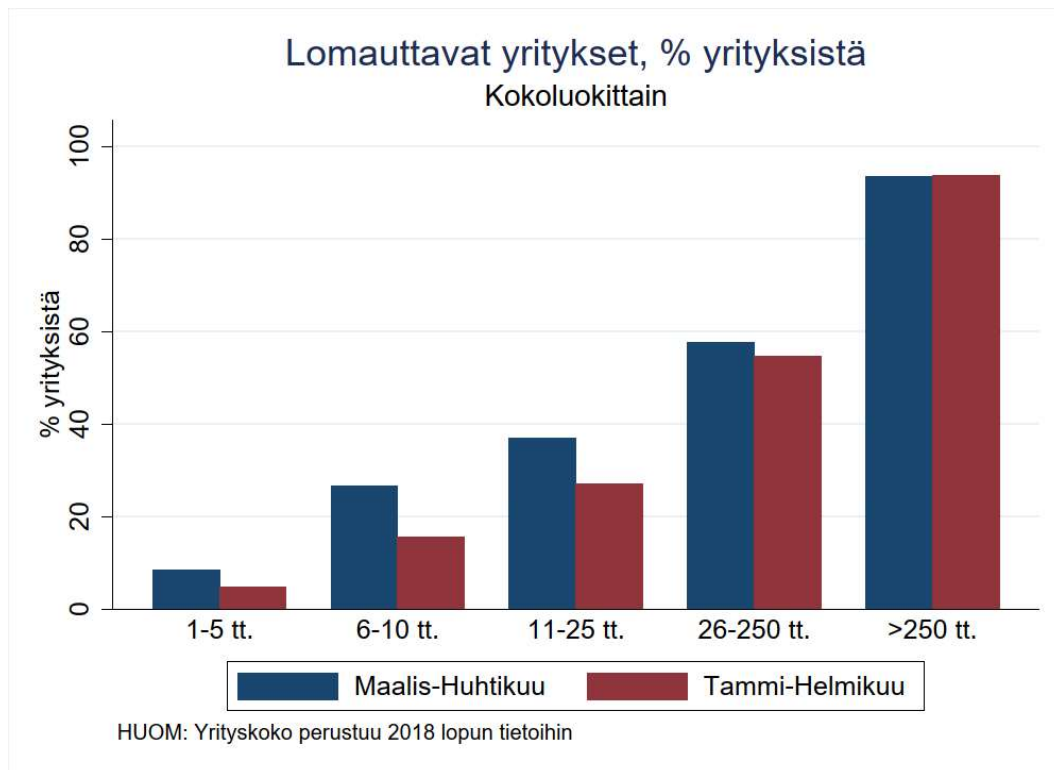
Kuviossa 3 näytetään (1-numero) toimialoittain se osuus yrityksistä, joka on saanut Business Finlandin tukipäättöksen maaliskuusta 2020 ja tammikuusta 2020. Useilla toimialoilla muutos on erittäin suuri suhteellisesti. On kuitenkin huomattava, että kaikilla toimialoilla selvästi alle 1% yrityksistä on saanut tukipäättöksen. Paljon esillä olleen Majoitus- ja ravintola-alan ohella esiin nousee erityisesti Informaatio ja viestintä, Koulutus, Taide viihde ja virkistys sekä Hallinto- ja tukipalvelutoiminta.

Kuvio 3.

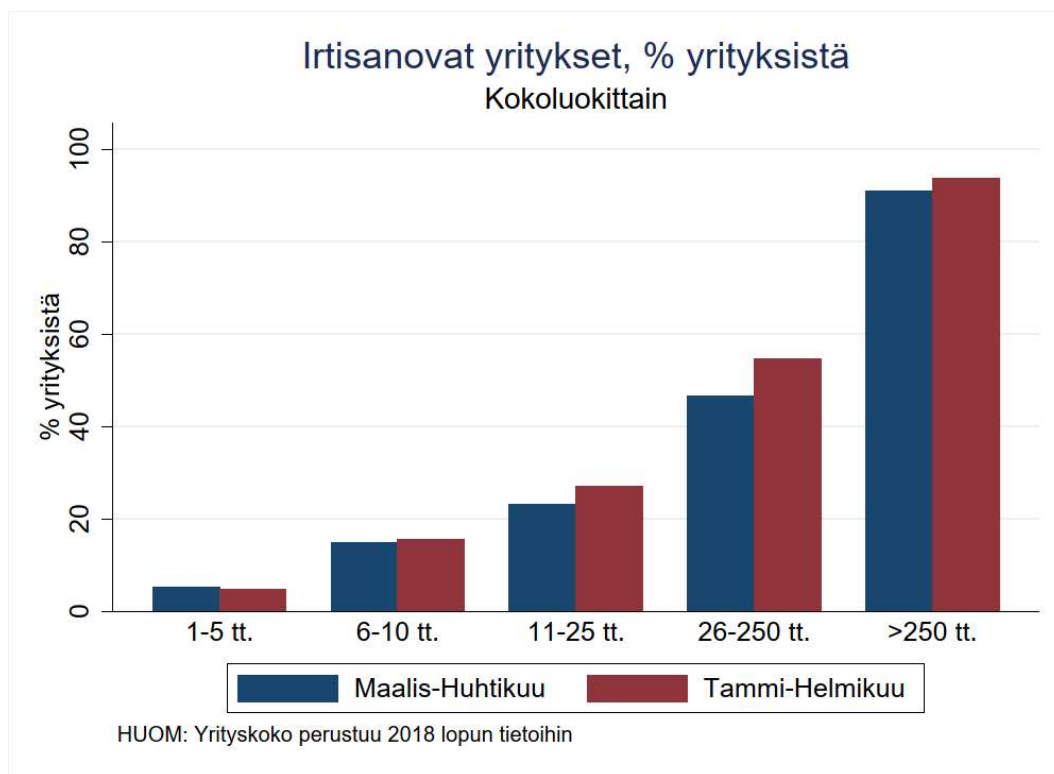
3. Yrityskokoluokittainen tarkastelu

Kuviossa 4 näytetään yrityskokoluokittain se osuus yrityksistä, joka on lomauttanut maaliskuussa 2020. Kokoluokat ovat 1-5, 6-10, 11-25, 26-250 ja yli 250 yritystä; yrityskoko mitattu vuoden 2018 tietoja käyttäen. Lomauttavien yritysten osuus kasvaa voimakkaasti yrityskoon kasvaessa, mutta nousu alkuvuodesta on sitä suurempaa, mitä pienempiä yrityksiä tarkastellaan. 6-10 hengen yrityksistä noin joka neljäs on lomauttanut maaliskuussa (9.4 mennessä). Erot tämän ja vastaavien toimiala- sekä maakuntatarkasteluiden kuvien y-akselin asteikossa selittyvät sillä, että toimiala- ja maakuntatarkasteluissa on mukana yrityksiä, joille meillä ei ole tietoa vuoden 2018 työntekijöiden määrästä. Nämä ovat todennäköisesti pieniä yrityksiä.

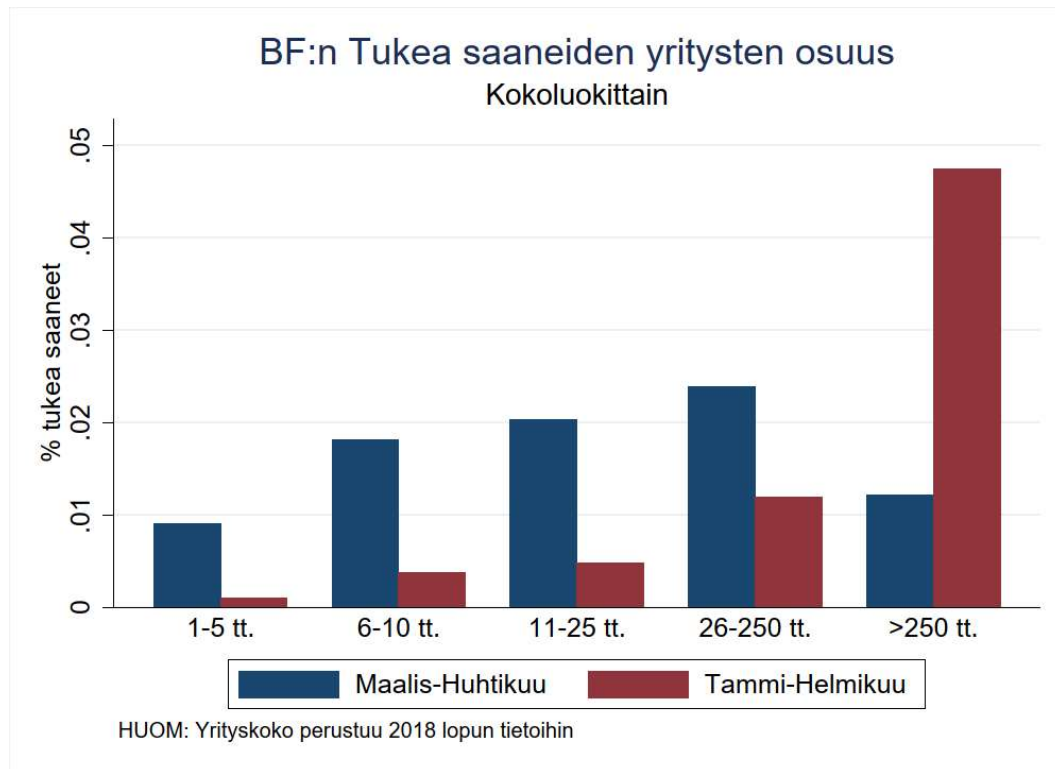
Kuvio 4.

Kuviossa 5 näytetään (1-numero) toimialoittain se osuus yrityksistä, joka on irtisanonut maaliskuussa 2020 ja tammi-helmikuussa 2020. Muutokset alkuvuoteen ovat pieniä ja aivan pienimpiä yrityksiä lukuun ottamatta havaittavissa on pientä irtisanomisten vähentymistä. Näyttäisi siis siltä, että yritykset ovat koronakriisissä irtisanomisten sijaan lomauttaneet. Erot tämän ja vastaavien toimiala- sekä maakuntatarkasteluiden kuvien y-akselin asteikossa selittyvät sillä, että toimiala- ja maakuntatarkasteluissa on mukana yrityksiä, joille meillä ei ole tietoa vuoden 2018 työntekijöiden määrästä. Nämä ovat todennäköisesti pieniä yrityksiä.

Kuvio 5.

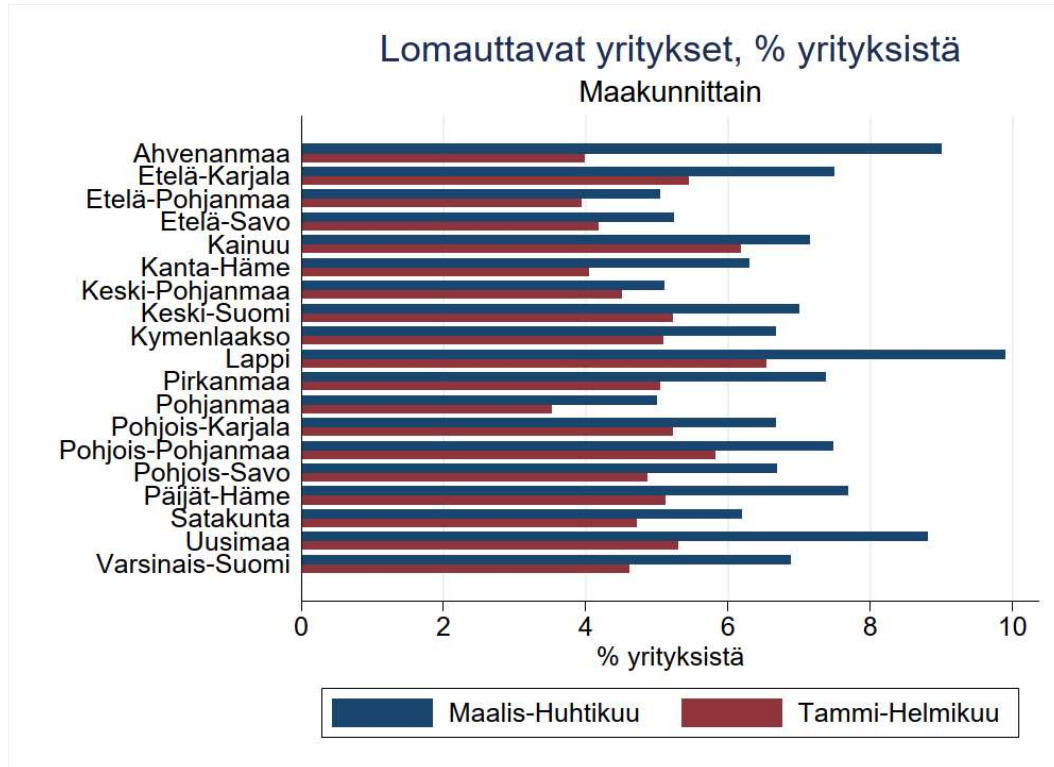
Kuviossa 6 näytetään (1-numero) toimialoittain se osuus yrityksistä, joka on saanut Business Finlandin tukipäättöksen maaliskuusta 2020 ja tammikuusta 2020. Kasvua, voimakastakin, havaitaan kaikissa muissa kuin aivan suurimmassa kokoluokassa. Myös alle 5 hengen yritysten kohdalla on kasvua havaittavissa, vaikka niille tukea on tarkoitus jakaa pääosin ELY-keskusten kautta, ei Business Finlandin kautta.

Kuvio 6.

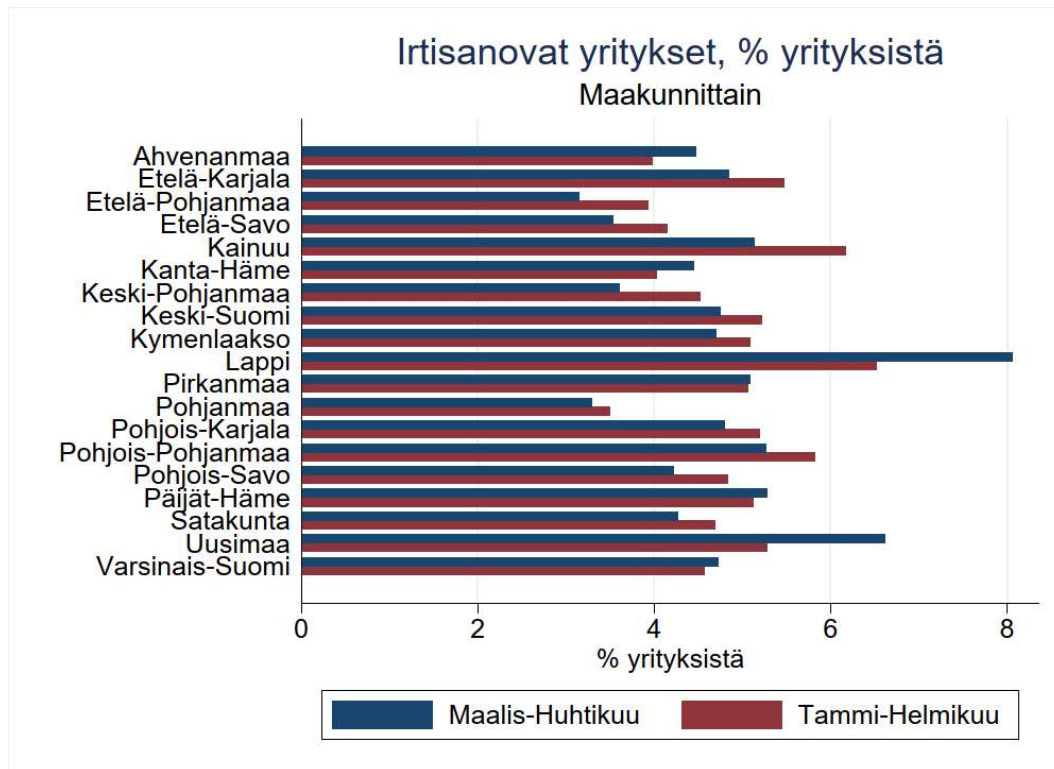
4. Maakuntatason tarkastelu

Kuviossa 7 näytetään lomauttaneiden yritysten osuus maakunnittain. Kasvua on havaittavissa kaikissa maakunnissa Ahvenmaalta Lappiin.

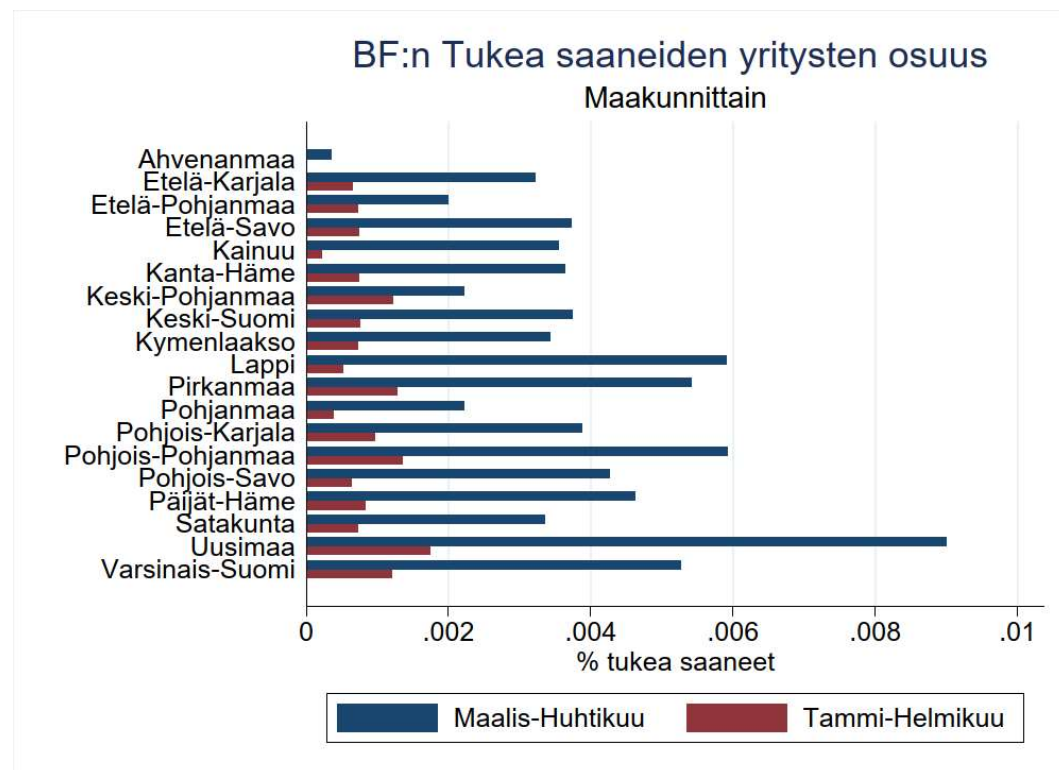
Kuvio 7.

Kuviossa 8 näytetään (1-numero) maakunnittain se osuus yrityksistä, joka on irtisanonut maaliskuussa ja tammi-helmikuussa 2020. Toisin kuin lomautuksissa, nyt maakuntien välillä on eroja. Osassa maakuntia irtisanoneiden yritysten määrä on laskenut alkuvuodesta, toisissa noussut. Lappi ja Uusimaa erottuvat maakuntina, joissa irtisanovien yritysten määrä on kasvanut alkuvuodesta selvästi.

Kuvio 8.

Kuviossa 9 näytetään (1-numero) toimialoittain se osuus yrityksistä, joka on saanut Business Finlandin tukipääötöksen maaliskuu-huhtikuussa 2020 ja tammi-helmikuussa 2020. Kuviosta käy selvästi ilmi, että tukea saaneiden yritysten määrä on kovassa kasvussa kaikissa maakunnissa. Osuuksissa on toki eroja maakunnittain, mutta kaikissa jäädään vielä matalalle tasolle.

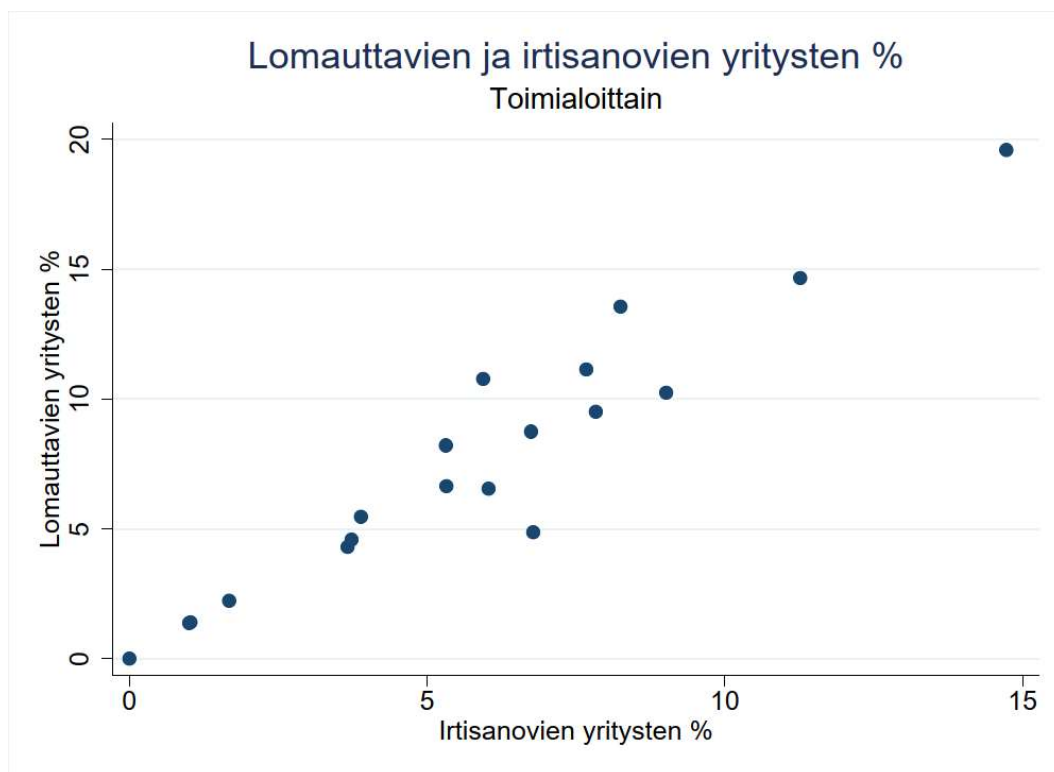
Kuvio 9.

5. Miten lomautukset, irtisanomiset ja tukipäätökset korreloivat kysynnän muutosten kanssa

Yritykset eivät lomauta eivätkä irtisano kevyin perustein. Keskeinen syy näihin toimiin koronapandemian oloissa on kysynnän voimakas lasku tai alihankintayrityksiin kohdistuneet sulkutoimet, jotka estävät tuotannon esim. komponenttien puutteen vuoksi.

Tässä osassa raporttia käytetään hyväksi Accountor Groupin¹ julkaisemia tietoja kysynnän muutoksista ja muutosten jakaumasta sen asiakkaiden keskuudessa. Nämä tiedot on raportoitu toimialoittain 1-numerotasolla. Tässä raportissa käytämme raportoituja tietoja liikevaihdon muutoksista 14 päivän sisällä, kun verrataan vuoden 2020 myyntiä vuoden 2019 liikevaihtoon vastaavalta ajalta. Nämä tiedot on linkitetty yrityksiin. Alla käytetään 2-numerotason toimialaluokitusta.

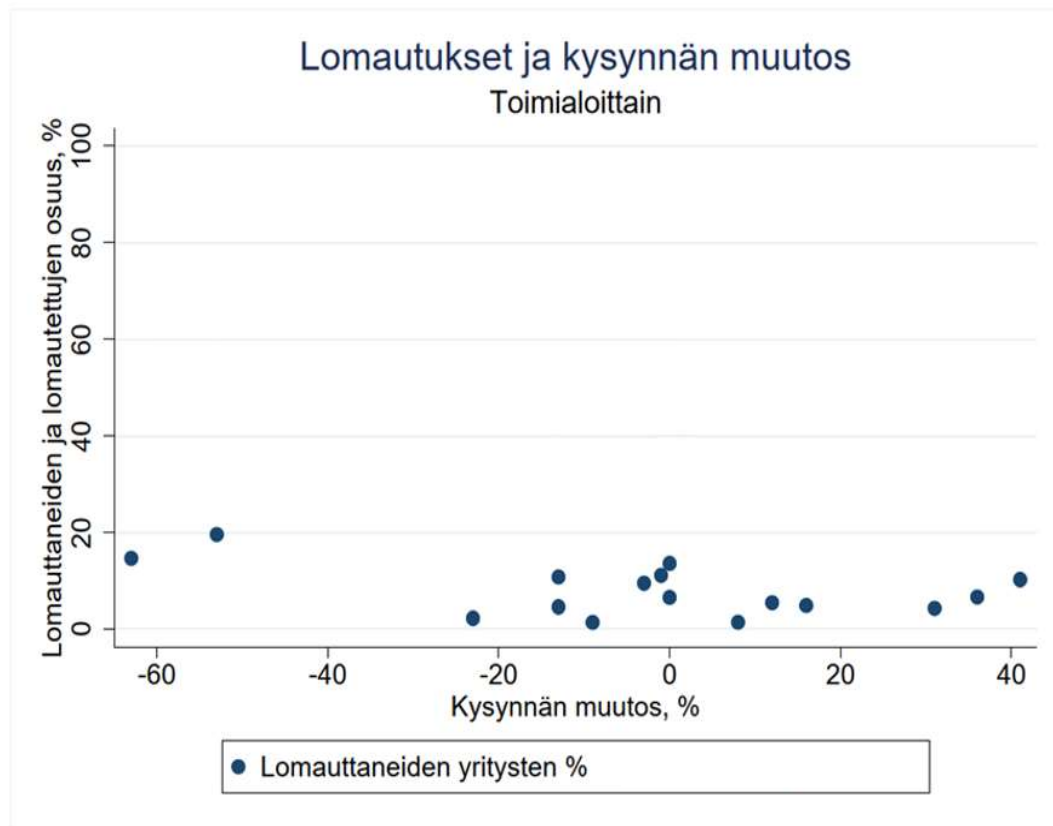
Kuviossa 10 jokainen sininen piste on 2-numerotoimiala ja pisteen sijainti kuvaa yhtäältä sitä osuutta ko. toimialan yrityksistä, joka on lomauttanut maaliskuusta 2020 ja toisaalta osuutta yrityksistä, joka on irtisanonut maaliskuusta 2020. Kuvio kertoo selvää kieltään: ne toimialat, joilla on paljon lomautuksia tekeviä yrityksiä ovat samoja toimialoja, joilla on paljon irtisanovia yrityksiä (suhteessa yritysten määrään).

Kuvio 10.

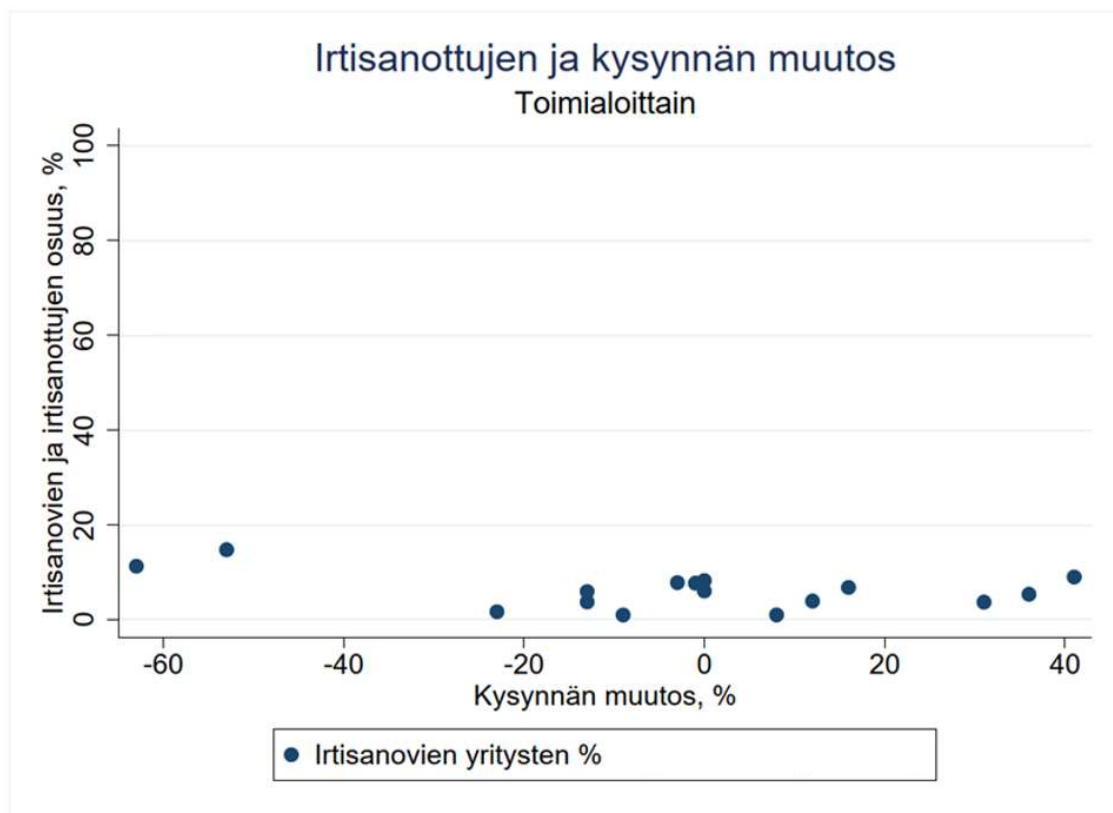
¹ Kts. <https://www.accountor.com/fi/finland/uusi/accountorin-laskutusdatan-analyysi-osoittaa-pk-yritysten-keskimaaraisen-laskutushinnan>.

Kuviossa 11 kuvataan sinisillä pisteillä yhteyttä kysynnän muutosten ja lomauttaneiden yritysten osuuden välillä 2-numerotoimialatasolla. Lyhyt tapa vetää yhteen kuvion viesti on, että kysynnän muutokset eivät korreloi sen kanssa, mikä osuus yrityksistä on lomauttanut.

Kuvio 11.

Kuviossa 12 esitetään kullekin toimialalle paitsi kysynnän muutos, myös irtisanoneiden yritysten osuus. Kuvio 12 toistaa kuvion 11 sanomaa: kysynnän muutokset eivät korreloi irtisanomisten kanssa.

Kuvio 12.